

OBSAH

PŘEDMLUVA

5

Oddíl I ÚVOD DO STUDIA POLITICKÉ EKONOMIE

<i>Kapitola 1</i>	SPOLEČENSKÁ VÝROBA A JEJÍ ÚLOHA VE VÝVOJI LIDSKÉ SPOLEČNOSTI. PŘEDMĚT ZKOUMÁNÍ POLITICKÉ EKONOMIE	11
§ 1	Materiální výroba — určující podmínka života lidské společnosti	11
§ 2	Pracovní a výrobní proces. Výrobní síly společnosti	13
§ 3	Společenská stránka výroby. Výrobní (ekonomické) vztahy	18
§ 4	Hybné síly a objektivní zákony rozvoje společenské výroby	25
§ 5	Předmět zkoumání marxistické politické ekonomie	32
§ 6	Marxisticko-leninská politická ekonomie — revoluční převrat ve vývoji teoretického ekonomického myšlení	36
<i>Kapitola 2</i>	METODA POLITICKÉ EKONOMIE, TŘÍDNÍ CHARAKTER POLITICKÉ EKONOMIE A JEJÍ MÍSTO V SYSTÉMU EKONOMICKÝCH VĚD	40
§ 1	Marxisticko-leninská filozofie jako světonázorové a metodologické východisko politické ekonomie	40
§ 2	Základní rysy metody politické ekonomie	42
§ 3	Základní prostředky a metody teoretického poznání	48
§ 4	Využití kvantitativních metod v politické ekonomii	53
§ 5	Systém ekonomických věd	56
<i>Kapitola 3</i>	PŘEDKAPITALISTICKÉ VÝROBNÍ ZPŮSOBY	58
§ 1	Ekonomická charakteristika prvobytné pospolné společnosti	59
§ 2	Ekonomická charakteristika otrokářského výrobního způsobu	65
§ 3	Ekonomická charakteristika feudálního výrobního způsobu	71
§ 4	Rozklad feudalismu a vznik kapitalistického výrobního způsobu	77

Oddíl II PŘEDMONOPOLNÍ KAPITALISMUS

<i>Kapitola 4</i>	ZBOŽÍ A ZBOŽNÍ VÝROBA	87
	§ 1 Prostá zbožní výroba — historické a logické východisko kapitalistické zbožní výroby	87
	§ 2 Zboží a jeho vlastnosti	90
	§ 3 Dvojaký charakter práce obsažené ve zboží	93
	§ 4 Vnitřní rozpory obsažené ve zboží	96
	§ 5 Velikost hodnoty zboží	98
<i>Kapitola 5</i>	PENÍZE	103
	§ 1 Formy hodnoty	103
	§ 2 Podstata a funkce peněz	109
<i>Kapitola 6</i>	ZÁKON HODNOTY	119
	§ 1 Podstata zákona hodnoty	119
	§ 2 Zákon hodnoty jako regulátor cen a tržní mechanismus	120
	§ 3 Zákon hodnoty jako regulátor zbožní výroby	125
	§ 4 Zbožní a peněžní fetišismus	126
	§ 5 Význam Marxovy teorie hodnoty	128
<i>Kapitola 7</i>	KAPITÁL A NADHODNOTA	132
	§ 1 Všeobecný vzorec kapitálu a jeho rozpory. Podstata kapitálu	132
	§ 2 Pracovní síla jako zboží	139
	§ 3 Zvláštnosti výrobního procesu za kapitalismu	142
	§ 4 Konstantní a variabilní kapitál	145
<i>Kapitola 8</i>	ZPŮSOBY ZVYŠOVÁNÍ VÝROBY NADHODNOTY. ZÁKLADNÍ EKONOMICKÝ ZÁKON KAPITALISMU	148
	§ 1 Míra a masa nadhodnoty	148
	§ 2 Tři stadia vývoje kapitalistické výroby	153
	§ 3 Základní ekonomický zákon kapitalismu	164
<i>Kapitola 9</i>	MZDA ZA KAPITALISMU	171
	§ 1 Podstata mzdy za kapitalismu	171
	§ 2 Formy mzdy	173
	§ 3 Úroveň mzdy	180
<i>Kapitola 10</i>	AKUMULAČNÍ PROCES KAPITÁLU A JEHO SOCIÁLNĚ EKONOMICKÉ DŮSLEDKY	184
	§ 1 Výroba a reprodukce	184
	§ 2 Akumulace a kapitál	189
	§ 3 Akumulace a variabilní kapitál	194
	§ 4 Všeobecný zákon kapitalistické akumulace	199
	§ 5 Historická tendence kapitalistické akumulace	204

<i>Kapitola 11</i>	KOLOBĚH KAPITÁLU	206
	§ 1 Koloběh průmyslového kapitálu	206
	§ 2 Kapitalistická výroba a oběh	211
<i>Kapitola 12</i>	OBRAT KAPITÁLU	215
	§ 1 Obrat kapitálu. Fixní a oběžný kapitál	215
	§ 2 Doba obratu	219
<i>Kapitola 13</i>	ZISK A VÝROBNÍ CENA	226
	§ 1 Přeměna nadhodnoty v zisk	226
	§ 2 Výrobní cena jako přeměnná forma hodnoty	231
	§ 3 Kapitalistická zbožní výroba	240
	§ 4 Zákon sestupné tendence míry zisku	242
<i>Kapitola 14</i>	OBCHODNÍ KAPITÁL A OBCHODNÍ ZISK	249
	§ 1 Obchodní kapitál v kapitalistické společnosti	249
	§ 2 Formy kapitalistického obchodu	257
<i>Kapitola 15</i>	ZÁPŮJČNÍ KAPITÁL A ÚROK. PENĚŽNÍ OBĚH	262
	§ 1 Zápůjční kapitál jako osamostatněná část průmyslového kapitálu	262
	§ 2 Kapitalistický úvěr a jeho formy	268
	§ 3 Úloha úvěru v kapitalistické společnosti	274
	§ 4 Peněžní oběh	276
<i>Kapitola 16</i>	POZEMKOVÁ RENTA ZA KAPITALISMU	285
	§ 1 Vznik a podstata kapitalistických výrobních vztahů v zemědělství	285
	§ 2 Podstata a formy pozemkové renty za kapitalismu	289
	§ 3 Cena půdy	300
<i>Kapitola 17</i>	ÚHRNNÝ SPOLEČENSKÝ PRODUKT A NÁRODNÍ DŮCHOD	302
	§ 1 Společenský produkt a jeho části	302
	§ 2 Národní důchod	302
	§ 3 Rozdělování a užití národního důchodu	305
<i>Kapitola 18</i>	REPRODUKCE SPOLEČENSKÉHO KAPITÁLU	310
	§ 1 Reprodukce individuálního a společenského kapitálu	310
	§ 2 Prostá reprodukce společenského kapitálu	314
	§ 3 Rozšířená reprodukce společenského kapitálu	318
	§ 4 Přínos V. I. Lenina v otázkách teorie trhu a reprodukce	322
	§ 5 Vztah mezi tempem růstu I. a II. skupiny společenské výroby	323
	§ 6 Faktory ekonomického růstu a typy ekonomického rozvoje	326
<i>Kapitola 19</i>	EKONOMICKÉ KRIZE	329
	§ 1 Podstata ekonomické krize v kapitalistické ekonomice	329

§ 2 Cyklický vývoj kapitalistické ekonomiky	337
§ 3 Ekonomické a sociální důsledky krizí	342

Oddíl III OBECNÉ RYSY MONOPOLNÍHO KAPITALISMU

<i>Kapitola 20</i> VZNIK MONOPOLNÍHO KAPITALISMU A JEHO ZÁKLADNÍ RYSY. LENINOVA TEORIE IMPERIALISMU	347
§ 1 Formování imperialistického stadia kapitalismu	347
§ 2 Leninova teorie imperialismu jako pokračování a rozvoj ekonomického učení K. Marxe	351
§ 3 Imperialistický charakter buržoazního Československa	357
<i>Kapitola 21</i> VZNIK A PODSTATA MONOPOLU Z KONCENTRACE VÝROBY A KAPITÁLU	361
§ 1 Vznik a podstata monopolu z koncentrace	361
§ 2 Strukturální a institucionální tendence ve vývoji monopolu z koncentrace	364
§ 3 Finanční kapitál	371
<i>Kapitola 22</i> ZÁKON HODNOTY A ZÁKON NADHODNOTY V PODMÍNKÁCH MONOPOLNÍHO KAPITALISMU	381
§ 1 Monopol a konkurence	381
§ 2 Monopolní cena	387
§ 3 Monopolní zisk	391
<i>Kapitola 23</i> MONOPOLY A AKUMULAČNÍ PROCES	396
§ 1 Akumulační zdroje a akumulace v monopolním kapitalismu	396
§ 2 Investiční činnost monopolů a zisková motivace	399
§ 3 Strukturální změny v procesu akumulace kapitálu	403
§ 4 Akumulace kapitálu a postavení dělnické třídy v soudobém kapitalismu	408

Oddíl IV STÁTNĚ MONOPOLNÍ KAPITALISMUS

<i>Kapitola 24</i> VZNIK STÁTNĚ MONOPOLNÍHO KAPITALISMU A JEHO PODSTATA	417
§ 1 Příčiny vzniku státně monopolního kapitalismu — teoretická formulace problému	417
§ 2 Příčiny vzniku státně monopolního kapitalismu — aspekt historický	420
§ 3 Podstata státně monopolního kapitalismu	428
<i>Kapitola 25</i> STÁTNĚ MONOPOLNÍ REGULOVÁNÍ EKONOMIKY PROSTŘEDNICTVÍM PENĚŽNÍ A ÚVĚROVÉ POLITIKY	432
§ 1 Vytváření předpokladů pro uplatňování regulativní peněžní a úvěrové státně monopolní politiky	432

§ 2 Diskontní politika (politika regulování ekonomiky prostřednictvím úrokové míry)	435
§ 3 Operace na volném trhu	438
§ 4 Přímé regulování rozsahu úvěru bank	440
<i>Kapitola 26</i> STÁTNĚ MONOPOLNÍ REGULOVÁNÍ EKONOMIKY PROSTŘEDNICTVÍM STÁTNÍHO ROZPOČTU	443
§ 1 Vymezení státního rozpočtu. Předpoklady pro novou, regulační funkci státního rozpočtu	443
§ 2 Příjmy a výdaje státního rozpočtu	444
§ 3 Rozpočtová politika. Regulování kapitalistické ekonomiky	448
§ 4 Státní dluh	455
§ 5 Politika urychlené amortizace	457
<i>Kapitola 27</i> STÁTNÍ EKONOMICKÝ SEKTOR V SOUDOBÉM KAPITALISMU	459
§ 1 Podstata státního ekonomického sektoru a podmínky jeho vzniku	459
§ 2 Funkce státního ekonomického sektoru v rozvoji hospodářství	464
§ 3 Úloha státního ekonomického sektoru v rozvoji kapitalistických výrobních vztahů	468
<i>Kapitola 28</i> AGRÁRNÍ PROBLÉMY V PODMÍNKÁCH STÁTNĚ MONOPOLNÍHO KAPITALISMU	472
§ 1 Státně monopolní kapitalismus a současný vývoj kapitalistického zemědělství	472
§ 2 Státní ekonomický intervencionismus v kapitalistickém zemědělství	478
§ 3 Tendence ve vývoji pozemkové renty v současném kapitalistickém zemědělství	482
<i>Kapitola 29</i> VĚDECKOTECHNICKÁ REVOLUCE V PODMÍNKÁCH SOUDOBÉHO KAPITALISMU	486
§ 1 Základní rysy současné vědeckotechnické revoluce a její působení v kapitalistickém výrobním způsobu	486
§ 2 Vědeckotechnická revoluce a státně monopolní kapitalismus	494
<i>Kapitola 30</i> MILITARIZACE EKONOMIKY V SOUDOBÉM KAPITALISMU	499
§ 1 Podstata, podmíněnost a rozsah militarizace kapitalistické ekonomiky	499
§ 2 Kapitalistická zbrojní výroba a její státně monopolní charakter	504
§ 3 Hospodářské a sociální důsledky militarizace kapitalistické ekonomiky. Ekonomické aspekty odzbrojení	509
<i>Kapitola 31</i> STÁTNĚ MONOPOLNÍ PLÁNOVÁNÍ	517
§ 1 Podmínky vzniku a charakter státně monopolního plánování	517

§ 2	Vývoj a rozsah státně monopolních plánů	523
§ 3	Cíle plánů a prostředky k jejich plnění	525
§ 4	Reálný vliv plánů na rozvoj kapitalistického hospodářství	527
Kapitola 32	MODIFIKACE PRŮMYSLOVÉHO CYKLU V SOUDOBÉM KAPITALISMU	530
§ 1	Průběh cyklu v poválečném období	530
§ 2	Hlavní faktory, které způsobily změny v poválečném průmyslovém cyklu	533
§ 3	Ekonomický vývoj kapitalistického světa v 70. letech	542
Oddíl V SYSTÉM MEZINÁRODNÍ NADVLÁDY MONOPOLNÍHO KAPITÁLU		
Kapitola 33	PODSTATA A VÝVOJ KAPITALISTICKÉ SVĚTOVÉ SOUSTAVY	549
§ 1	Kapitalismus jako světová soustava	550
§ 2	Soudobá struktura kapitalistické světové soustavy	556
Kapitola 34	SVĚTOVÝ TRH SE ZBOŽÍM A KAPITÁLEM	560
§ 1	Zvláštnosti soudobého světového trhu se zbožím	560
§ 2	Zvláštnosti soudobého světového trhu s kapitálem	571
Kapitola 35	MEZINÁRODNÍ MONOPOLY	581
§ 1	Podstata mezinárodního monopolu	581
§ 2	Formy mezinárodních monopolů	584
Kapitola 36	ZÁKLADNÍ RYSY SOUDOBÉHO PENĚŽNÍHO SYSTÉMU A MEZINÁRODNÍ KAPITALISTICKÉ MĚNOVÉ SOUSTAVY	600
§ 1	Charakter soudobých peněz	600
§ 2	Hlavní rysy soudobé mezinárodní měnové soustavy. Funkce světových (mezinárodních) peněz	605
§ 3	Inflace a zostření rozporů kapitalismu	617
Kapitola 37	MEZINÁRODNÍ EKONOMICKÁ INTEGRACE	623
§ 1	Podstata a hlavní rysy ekonomické integrace za kapitalismu	624
§ 2	Formy a metody ekonomické integrace	631
§ 3	Mechanismus imperialistické integrace na příkladu EHS	636
Kapitola 38	KOLONIÁLNÍ SOUSTAVA KAPITALISMU A JEJÍ ROZPAD	641
§ 1	Koloniální soustava jako atribut imperialismu	641
§ 2	Krise a rozpad koloniální soustavy imperialismu	645
§ 2	Podstata a formy nekolonialismu	648
Kapitola 39	EKONOMICKÝ VÝVOJ ROZVOJOVÝCH ZEMÍ	656
§ 1	Charakteristika rozvojových zemí a dynamika jejich vývoje	656
§ 2	Směry sociálně ekonomického vývoje rozvojových zemí	661
§ 3	Mezinárodní postavení rozvojových zemí	670

Oddíl VI TEORIE ZÁNIKU KAPITALISMU

<i>Kapitola 40</i> HISTORICKÉ MÍSTO IMPERIALISMU	679
§ 1 Leninovo vymezení historického místa imperialismu	679
§ 2 Zákon nerovnoměrného ekonomického a politického vývoje	684
<i>Kapitola 41</i> VŠEOBECNÁ KRIZE KAPITALISMU	688
§ 1 Podstata a hlavní rysy všeobecné krize kapitalismu	688
§ 2 Historická přechodnost kapitalistických výrobních vztahů	693
§ 3 Kritika nevědeckých teorií perspektivy vývoje kapitalismu	696
VĚCNÝ REJSTRÁK	701